

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25CoP/18/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2217211782
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martina Valentová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2217211782.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Martina Valentová a sudkýň: JUDr. Ľubica Spálová a Mgr. Lucia Mizerová, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: I. C., nar. XX.X.XXXX, v konaní zastúpený procesným opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, a medzičasom už plnoleté dieťa: V. C., nar. XX.X.XXXX, deti rodičov - matky: I. E., nar. XX.X.XXXX, adresa J. - K., G. Y. B. XXXX/XX, zastúpená advokátom: Mgr. Štefan Krnáč, so sídlom Bratislava, Švabinského 13 a otca: C. C., nar. X.XX.XXXX, adresa J., X. XX, zastúpený advokátkou: Mgr. Anna Angelovičová, so sídlom Prešov, Slánska 20A, o návrhu matky na zmenu rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností, na odvolanie matky proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 12P/49/2017-289 zo dňa 27.11.2019 - vo vzťahu k ešte maloletému V. v čase podania odvolania a k maloletému I., takto

rozhodol:

I. Odvolací súd p r i p ú š ť a späťvzatie návrhu V., rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k nemu z r u š u j e a konanie z a s t a v u j e .

II. V. a povinný otec medzi sebou n e m a j ú n á r o k na náhradu trov konania.

III. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie

- v časti osobnej starostlivosti o maloletého I. m e n í tak, že maloletého zveruje do osobnej starostlivosti matky, obaja rodičia sú oprávnení a povinní maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok v bežných veciach

- v časti výživného m e n í tak, že otec je povinný počnúc právoplatnosťou tohto rozhodnutia platiť na maloletého I. výživné v sume 200,- Eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, k rukám jeho matky. IV. Otec j e o p r á v n e n ý stykať sa s maloletým I. každý páry víkend kalendárneho roka v čase od piatka od 15.30 hod. do nedele do 18.00 hod. a v každom nepárnom týždni kalendárneho roka v stredu a vo štvrtok v čase od 15.30 hod. do 19.30 hod., každý nepárny rok počas jarných prázdnin od prvého dňa prázdnin od 8.00 hod. do posledného dňa prázdnin do 18.00 hod., každý rok počas veľkonočných sviatkov a veľkonočných prázdnin od Veľkonočného pondelka v čase od 8.00 hod. do posledného dňa prázdnin do 18.00 hod., každý rok počas letných prázdnin od prvého dňa prázdnin od 8.00 hod. do 20.00 hod. 14. dňa, následne po uplynutí 14 dní znova v takto sa opakujúcich intervaloch až do skončenia týchto prázdnin, každý páry rok počas jesenných prázdnin od prvého dňa prázdnin od 8.00 hod. do posledného dňa prázdnin do 18.00 hod., každý rok počas vianočných sviatkov a prázdnin od 26.12. od 8.00 hod. do 27.12. do 18.00 hod. a od 30.12. od 8.00 hod. do predposledného dňa prázdnin do 18.00 hod.

V. Matka j e p o v i n n á maloletého na styk riadne pripraviť a v určenom čase ho otcovi v mieste svojho bydliska odovzdať, otec j e p o v i n n ý maloletého v určenom čase na rovnakom mieste matke odovzdať a v prípade, že sa styk nebude môcť z vážnych dôvodov uskutočniť, je rodič, na strane ktorého táto prekážka vznikla povinný informovať o tom druhého rodiča podľa možnosti najneskôr 24 hodín pred termínom styku.

VI. Týmto sa mení rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 11C/70/2011-36 zo dňa 19.8.2011 v časti úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému I..

VII. Žiaden z účastníkov konania o zmenu rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností k maloletému I. nemá nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie (po predchádzajúcom rozsudku č. k. 12P/49/2017-122 zo dňa 1.2.2018 v spojení s dopĺňacím rozsudkom č. k. 12P/49/2017-195 zo dňa 15.10.2018, ktorý bol uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 25CoP/91/2018-210 zo dňa 26.3.2019 zrušený a vrátený súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie v napadnutej časti výživného na už plnoletého D. a v časti úpravy osobnej starostlivosti a výživného na v tom čase ešte maloletého V. a maloletého I.) rozhodol tak, že V. a I. ostávajú v striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov s tým, že matka aj otec sú povinní zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletých v jednotýždňových intervaloch, pričom v osobnej starostlivosti matky budú maloletí v nepárnom týždni roka od pondelka 8.00 h a v osobnej starostlivosti otca budú maloletí v párnom týždni roka od pondelka 8.00 h. Každý z rodičov je povinný v stanovenom čase deti odovzdať do osobnej starostlivosti druhého rodiča pripravené s jeho osobnými vecami. Zároveň súd uložil otcovi povinnosť počnúc dňom 1.1.2018 platiť na výživu mal. V. sumu 200,- Eur mesačne a na výživu mal. I. sumu 150,- Eur mesačne, vždy do 25. dňa mesiaca vopred k rukám matky. Dlh otca na zročnom výživnom za obdobie od 1.1.2018 do 30.11.2019 voči mal. V. a voči mal. I. nevznikol. Zároveň určil, že týmto sa mení v časti režimu striedania mal. V. a mal. I. okrem sviatkov a prázdnin a úpravy výživného k mal. deťom V. a I. rozsudok tunajšieho súdu č. k. 11C/70/2011-36 zo dňa 19.8.2011.

2. Uznesením č. k. 12P/49/2017-264 zo dňa 15.10.2019 súd prvej inštancie konanie v časti týkajúcej sa už medzičasom plnoletého D. z dôvodu späťvzatia návrhu zastavil, rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 28.10.2019.

3. Napadnuté rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou § 24 ods. 2 a 4, § 62 ods. 1 až 5, § 63 ods. 1, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1, § 78 ods. 1, 2, 3, § 77 ods. 1 Zákona o rodine, ako i procesných ustanovením § 52 a § 57 Civilného mimosporového poriadku.

4. Vecne súd prvej inštancie argumentoval tým, že: „V danom prípade sa rodičia na striedavej starostlivosti dohodli už pred rozvodom manželstva a táto sa v prípade všetkých detí realizovala do roku 2015, kedy v zmysle dohody rodičov ostal najstarší syn D. v osobnej starostlivosti matky. V súčasnosti sa matka domáha zrušenia striedavej starostlivosti vo vzťahu k ďalším dvom deťom, preto v prvom rade súd skúmal záujem maloletých detí na tomto zrušení. V prípade mladších synov (vo veku necelých 18 a 10,5 roka) sa striedavá starostlivosť naďalej realizuje, obe mladšie deti sa vyjadrili v tom smere, že by mali záujem skôr rozšíriť časové intervaly striedania, na striedavej starostlivosti im vadí predovšetkým sťahovanie od jedného rodiča k druhému. Ako deti uviedli, súhlasili by síce s tým, že by ostali výlučne starostlivosti matky a s otcom by sa stretávali, ale súd mal za to, že v tomto smere ide len o pohodlné riešenie situácie, ale nie o záujem maloletých detí. Tento záujem je potrebné sledovať komplexne, nielen z tej stránky „čo deti chcú“, striedavá starostlivosť zabezpečuje dieťaťu primeraný kontakt s obidvoma rodičmi, prispieva k citovej vyrovnanosti a zdravému psychickému vývoju detí. Otec má záujem na striedavej starostlivosti, vážne narušenie vzťahov otec - dieťa, ktoré by nevhodnosť striedavej starostlivosti preukazovalo, nebolo zistené, preto súd dospel k záveru, že by nebolo v záujme maloletých prerušiť takúto vzájomnú osobnú väzbu. Matka na doplnenie dokazovania navrhla vypočuť maloletých psychologom s tým, že výsluch detí na pojednávaní pred súdom nebol vedený korektne, ako už bolo uvedené (ods. 12), súd v intenciách rozhodnutia odvolacieho súdu znalecké dokazovanie nariadil, matka nezaplatením preddavku možnosť preukázať svoje tvrdenia smerujúce proti striedavej starostlivosti zmarila. Striedavá starostlivosť od prvého (zrušeného) rozhodnutia prvoinštančného súdu stále funguje, v režime v znení rozhodnutia, rodičia sú schopní sa dohodnúť v prípade potreby na zmenu, zo strany matky neboli vznesené ďalšie námietky k starostlivosti zo strany otca, ani aktuálne dôvody, pre ktoré by nemala byť striedavá starostlivosť tak ako prebieha (a deti sú na režim zvyknuté), preto súd ponechal maloletých v striedavej starostlivosti oboch rodičov, v rámci ktorej trávajú rovnaký čas u

každého rodiča, rozvíjajú a upevňujú s oboma rodičmi citové väzby. Je jednoznačne v záujme detí, aby udržiavali naďalej úzky kontakt s oboma rodičmi, pre svoj zdravý vývin potrebujú aj kooperatívny vzťah medzi rodičmi, aj keď rodičia ako partneri už spolu nežijú. Podľa názoru súdu je potrebné podporovať vzájomný vzťah otca s deťmi, čomu napomáha aj jeho osobná starostlivosť o deti. Keďže v súčasnosti sa striedavá starostlivosť realizuje v inom režime, ako bol nastavený súdnym rozhodnutím, a deťom aj rodičom tento režim vyhovuje, súd aj v tomto smere zmenil predchádzajúce rozhodnutie. Ponechal však prebiehajúce týždňové intervaly, nakoľko na deťmi navrhované dlhšie pobyty u rodiča nereagoval ani jeden z rodičov súhlasne.“

5. Následne prvoinštančný súd po teoretických úvahách k veci, konkrétne k určeniu výživného dôvodil už len tým, že: „Vyhodnotením vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že od poslednej úpravy výživného (pred 8 rokmi) došlo k významnej zmene pomerov, a to na strane výživou povinných osôb - rodičov i na strane oprávnených osôb - detí, vyžadujúcej si novú (súdnou) úpravu aj výšky výživného. Matka aj otec vlastní nehnuteľnosti, ktorými majú riešenú bytovú otázku, obaja sú zamestnaní, v prípade otca výrazne príjem poklesol, čo je odôvodnené zmenou zamestnania pre jeho vážny zdravotný stav. V čase podania návrhu vykázal otec príjem spätne za posledných 12 mesiacov - od júna 2016 do mája 2017 v priemere 1.557,82 eur mesačne, v súčasnosti má príjem v priemere 1.920 eur mesačne, vznikla mu ďalšia vyživovacia povinnosť, pričom trvá aj jeho vyživovacia povinnosť k plnoletému D.. Tejto zmene, veku detí a ich odôvodneným potrebám (základným aj v súvislosti so športovými aktivitami, pričom ich rozvíjanie je pre dieťa účelné) a možnostiam a schopnostiam otca zodpovedá výživné 200 a 150 eur mesačne s poukazom na to, že ide o príspevok na výživu pre čas, kedy sú deti v starostlivosti matky (cca dva týždne v mesiaci), tieto sumy pokryjú (pre polovicu mesiaca) odôvodnené potreby detí a zvažujú aj súčasné možnosti otca. Otec si vyživovaciu povinnosť plnil, nad rámec toho platí školné, preto mu dlh na zročnom výživnom nevznikol.“

6. Rozhodnutie o náhrade trov konania súd prvej inštancie zdôvodnil len citáciou § 52 a § 57 Civilného mimosporového poriadku.

7. Rozsudok napadla prostredníctvom právneho zástupcu v celom rozsahu odvolaním matka maloletých detí, z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) CSP a navrhla, aby odvolaní súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a návrhu vyhovel v celom rozsahu, alebo napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Po citácii článku 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a citácii ods. 38 posledná veta zrušujúceho uznesenia Krajského súdu Trnava sp. zn. 25CoP/91/2018 zo dňa 26.3.2019 vydaného vo veci poukázala na to, že záujem maloletých vyplýva aj z ich želaní, ktoré vyslovia na riadne vedenom výsluchu realizovanom buď súdom, opatrovníkom alebo iným odborníkom napr. psychológom. Tento riadny výsluch je ich právom, ktoré musí súd zabezpečiť z úradnej povinnosti a opatrovník (Úrad práce sociálnych vecí a rodiny) na ňom trvať a nie ho odbiť všeobecnými frázami, tak ako sa to hodí. Ak v zmysle uznesenia Krajského súdu Trnava vyplýva, že Okresný súd Dunajská Streda deti riadne nevypočul, tak porušil ich základné práva a to tým, že nepostupoval z úradnej povinnosti. Navyše postup prvoinštančného súdu bol určený jeho nadriadeným súdom, t.j. Krajským súdom Trnava, pričom Okresný súd Dunajská Streda toto rozhodnutie odignoroval a necítil sa ním viazaný, hoci toto uznesenie obsahovalo presný návod ako má prvoinštančný súd postupovať. Uvedené sa týka jednak výsluchu maloletých ako aj zisťovania majetkových pomerov rodičov. Žiadny návrh podaný z jej strany na doplnenie dokazovania nebol zo strany Okresného súdu Dunajská Streda akceptovaný (napr. výpis z účtu otca, potvrdenie súčasného reálneho zamestnávateľa o výške nielen príjmu z pracovného pomeru, atď.). Keďže vyjadrenie a zistenie názoru maloletého na rodičovské práva a povinnosti je jeho základným právom v konaní, nie je zrejmé na základe čoho prvoinštančný súd rozhodol, keďže prvotný výsluch bol zmätočný (akoby ani nebol, lebo bol vedený nesprávne a neprofesionálne) a druhý výsluch neuskutočnil, ale ho podmienil zložením zálohy na trovy dôkazu (výsluch psychológom) vo výške 800,- Eur len z jej strany. Pričom realizáciu výsluchu maloletých nariadil prvoinštančnému súdu jeho nadriadený súd. Súd rozhodol bez toho, aby zistil skutočný stav veci. Rovnako považuje za potrebné poukázať na skutočnosť, že podaním zo dňa 5.6.2019 konajúcemu súdu oznámila zmenu trvalého pobytu maloletých ako aj jej samej a to z pôvodne M. G. (okres Dunajská Streda) na G. Y. B. XXXX/XX, J. - K. a teda navrhla zmenu miestnej príslušnosti konajúceho súdu na Okresný súd Bratislava IV, nakoľko sa podstatným spôsobom zmenili pomery na určenie miestnej príslušnosti konajúceho súdu. O tejto skutočnosti Okresný súd Dunajská Streda žiadnym spôsobom nerozhodol hoci mal a mohol. Vzhľadom na uvedené preto považuje konanie súdu za nezákonné nakoľko sa nejedná o príslušný súd, ktorý vo veci má rozhodnúť a žiada, aby táto vec bola postúpená príslušnému t.j. Okresnému súdu Bratislava IV.

8. K doručenému odvolaniu matky predložil otec písomné vyjadrenie. Vyslovil názor, že pokiaľ ide o výchovu detí, s matkou funguje podľa dohodnutého rozpisu, resp. keďže najstarší syn D. mal 18 rokov dňa 27.1.2019 a už sa sám rozhoduje, kedy bude s ktorým rodičom, resp. sa s rodičmi vždy dohodne, tak striedavá osobná starostlivosť sa týka dvoch mladších synov I. a V.. Rodičia sa ale podľa potrieb vedia dohodnúť a deti si nechať dlhšie, kratšie alebo podľa toho kto z nich môže, ten z rodičov ide s nimi k lekárovi na vyšetrenia, rehabilitácie, atď. Vzájomne si pomáhajú pri starostlivosti o deti. Dňa 15.3.2018 sa jemu a súčasnej partnerke narodil syn B.. Starší bratia s ním vychádzajú veľmi dobre, hrajú sa s ním a pomáhajú. Snaží sa, aby aj najstarší syn D. mal s B. vzťah. Od 9.7.2018 zmenil zamestnanie - o čom informoval ešte súd prvej inštancie a s tým sa mu zmenil príjem a je rovnaký aj tento rok. V januári 2019 ho šokovalo upovedomenie o začatí exekúcie, nakoľko matka podala návrh na začatie exekúcie ohľadne vymoženía dlžného výživného na D., hoci rozsudok súdu prvej inštancie hovorí, že dlh otca na zročnom výživnom nevznikol. Exekúcia je už v súčasnosti zastavená, keďže D. po dosiahnutí plnoletosti ako oprávnený podal návrh na jej zastavenie. Poukazuje na to, že s I. sa učí do školy, V. si zlepšil výsledky v škole, po škole chodí pravidelne cvičiť, atď. Ďalší rok striedavej osobnej starostlivosti od rozhodnutia súdu prvej inštancie ukázal, že všetci normálne fungujú a riešia, čo treba ako iné rodiny. Synovia sú spokojní, striedavá starostlivosť im vyhovuje, on sám je rád, že je so svojimi deťmi a podieľa sa na ich výchove rovnako ako matka. Finančne sú deti tiež zabezpečené. Má za to, že striedavá osobná starostlivosť detí C. je pre ne vhodným modelom fungovania, je v záujme detí, lebo tieto sú spokojné, zdravé, v škole prospievajú a fungujú ako rodina. Odvolaciemu súdu navrhuje, aby v zmysle § 387 CSP potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie.

9. Procesný opatrovník maloletých detí sa k odvolaniu matky nevyjadril.

Napadnutý rozsudok vo vzťahu k V.:

10. Listom zo dňa 18.2.2020 (v odvolacom konaní) už medzičasom plnoletý V. podal na súd prvej inštancie návrh na zastavenie konania voči nemu, nakoľko medzi ním a jeho otcom došlo k uzavretiu dohody o určení výživného pre neho ako plnoleté dieťa. Pre pokračovanie v tomto konaní čo do určenia výživného pre neho nie je dôvod.

11. Podľa § 370 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), s použitím § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku, ak je žaloba vzatá späť po rozhodnutí súdu prvej inštancie, ale skôr, ako rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia. V zmysle ods. 2 súd späťvzatie žaloby nepripustí, ak s tým protistrana z vážnych dôvodov nesúhlasí. Ak späťvzatie žaloby pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a konanie zastaví. Podľa ods. 3 ak je žaloba vzatá späť sčasti, použijú sa ustanovenia predchádzajúcich odsekov primerane.

12. Keďže v danom prípade došlo zo strany plnoletého V. k späťvzatiu návrhu v čase, keď už rozhodol vo veci súd prvej inštancie, ale jeho rozhodnutie ešte nenadobudlo právoplatnosť, s ktorým otec V. po oboznámení sa s ním vyslovil súhlas, čím boli naplnené všetky zákonné predpoklady pre aplikáciu citovaného § 370 CSP, odvolací súd, postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) späťvzatie návrhu pripustil, rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k V. zrušil a konanie voči nemu zastavil.

13. Pripustením vzatia návrhu späť je vybavené i odvolanie podané ešte matkou V. v čase jeho maloletosti proti rozsudku súdu prvej inštancie, pretože účinné späťvzatie návrhu má vplyv na celé konanie, teda i na konanie pred odvolacím súdom, keďže bez návrhu nemôže obstať ako konanie prvoinštančné, tak i konanie odvolacie.

14. O nároku na náhradu trov konania medzi V. a povinným otcom bolo rozhodnuté podľa § 52 CMP tak, že žiadnemu z týchto účastníkov medzi sebou nebol priznaný nárok na náhradu trov konania, pričom súd nezistil dôvod na aplikáciu výnimky v zmysle § 55 CMP, keďže vzhľadom na okolnosti prípadu sa nejavilo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov.

Napadnutý rozsudok vo vzťahu k maloletému I.:

15. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - účastníkom, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ podľa obsahu podaného odvolania použil (§ 124 ods. 1 CSP) zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b), d), f), h) CSP v spojení s § 62 ods. 1 CMP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), s prihliadnutím na prípadné vady konania iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 CMP), uskutočnil odvolacie pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP), na ktorých zopakoval dokazovanie obsahom časti listín predložených už súdu prvej inštancie, ktoré doplnil obsahom listín predložených matkou a otcom v priebehu odvolacieho konania a zadovážených odvolacím súdom týkajúcich sa zdokladovania príjmov a výdavkov všetkých účastníkov konania v rozhodnom období žiadaného výživného na maloletého matkou, predovšetkým ale výsluchom maloletého Jakuba vykonaným bez prítomnosti oboch jeho rodičov, opätovným výsluchom rodičov, prednesmi zástupcov účastníkov a preskúmaním napadnutého rozsudku aj v svetle takýchto dôkazov dospel k záveru, že odvolaniu matky je možné priznať čiastočný vecný úspech a napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je nevyhnuté vo vzťahu k I. s použitím § 388 CSP zmeniť v celom rozsahu.

16. Z prednesu matky prostredníctvom právneho zástupcu na odvolacom pojednávaní bolo zistené, že na podanom odvolaní trvá a navrhuje, aby odvolací súd rozhodol v zmysle podaného odvolania a v zmysle jej návrhu vo veci samej.

17. Otec prostredníctvom právnej zástupkyne v rámci prednesu pred odvolacím súdom navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil, súčasne sa pridrižiava vyjadrenia k odvolaniu matky, pridrižiava sa a odkazuje aj na všetky písomné stanoviská podané v prejednávanej veci s tým, že považuje odvolanie matky za nedôvodné, ktoré nereflektuje súčasný stav vecí a nemá reálne opodstatnenie. Preto trvá na tom, aby odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie.

18. Z výpovede matky na odvolacom pojednávaní vyplýva, že návrh sa rozhodla podať z dôvodov, ktoré sú už dlhodobejšieho charakteru, nejde o náhle rozhodnutie, a určite to nie je preto, aby urobila zle otcovi, alebo by to mala byť nejaká pomsta. Starší súrodenci I. ju v čase maloletosti sami žiadali o to, aby podala návrh na zrušenie striedavej osobnej starostlivosti s odôvodnením, že otec po zmene zamestnania často absolvoval služobné cesty mimo domova a v tom čase sa o deti starala partnerka otca, ktorej citová väzba s deťmi nebola ideálna a ideálna nie je ani v súčasnosti. I psycholog, ktorého s I. navštevovala jej potvrdil, že je nešťastný preto, lebo otec chodieval preč, že by chcel, aby bol s ním doma otec. Po následnom obmedzení služobných ciest otcom sa situácia čiastočne ukludnila a striedavá starostlivosť ďalej fungovala, i keď naďalej vnímala problémy súvisiace s manželkou otca, ktorá podľa nej nevie s maloletým komunikovať, necíti od nej lásku, nezahrá sa s ním, nepritúli si ho, ktorá citová väzba mu chýba. K otcovi maloletý prechováva citový vzťah, rešpektuje ho, pekne o ňom rozpráva, je rád v spoločnosti otca. S I. sa u otca striedal ešte aj V., ktorý mal na starosti jeho prípravu do školy, hral sa s ním a pod.. Otec aj keď bol doma sa I. venoval málo. V súčasnosti je I. v rámci striedavej starostlivosti u otca cez týždeň sám, v domácnosti otca je ešte jeho súrodenec B., ktorý sa narodil z nového manželstva otca. I. sa jej zdôveril, že teraz, keď už ani V. nie je v domácnosti otca cez týždeň, tak sa v tomto období cíti osamelo. Pokiaľ ide o malého súrodencu, rád sa s ním pohrá aj zabaví, ale nie tak dlho, ako to od neho je žiadané. V domácnosti otca ráno vstáva sám, sám si pripravuje veci do školy a na oblečenie, pripraví si raňajky, pripraví si desiatu a ísť do školy. Pokiaľ je I. u nej, jeho povinnosti predstavujú vyberať umývačku riadku, odložiť špinavý riad do umývačky, vyberá prádlo z práčky a dáva ho do sušičky, polieva kvety, vynáša smeti, jeho povinnosťou je aj poutierať prach v spálni a v obývačke. Iné povinnosti nemá. V súčasnosti si maloletý praje bývať s ňou a s otcom sa stretávať tak ako starší brat D., teda tak ako sa dohodne s otcom. Všetci súrodenci sú súdržní. Pokiaľ ide o diskusiu s otcom, táto nemá význam, pretože otec si myslí, že vždy je pravda na jeho strane. Stretávanie s otcom navrhuje ponechať podľa dohody I. s ním, teda kedy I. bude chcieť, ona k tomu bude ústretová.

19. Z prednesu otca na odvolacom pojednávaní bolo zistené, že počas priebehu tohto konania, ktoré sa vedie už od konca roku 2017, I. už bol na súde vypočutý, svoje stanovisko zaujal aj pred procesným opatrovníkom, kde prejavil záujem, aby to zostalo tak, ako to je, jedine čo si prial bolo rozšíriť intervaly striedavej starostlivosti. Pokiaľ matka prezentuje, že všetko, čo on robí vo vzťahu k I. je špatné, či je

to škola alebo iné, je zaujímavé, že I. mal v škole samé jednotky, preto pokiaľ je pol času mesiaca u neho a pol času u matky, tak zrejme sa mu musí i on venovať a podieľať sa na jeho školských výsledkoch. Pripúšťa, že I. môže byť niekedy nespokojný, pretože každá rodina žije trochu inak, takže je logické, že k určitým stretom dôjde. I. vedome vedie k samostatnosti, prenášaná na neho povinnosti, to ale neznamená, že sa o neho nestará a nekontroluje ho. Poskytuje I. aj pomoc v súvislosti s učením, rovnako ako aj starší súrodenci alebo aj jeho manželka. Nikdy nechcel, a ani nevedel I. k tomu, že jeho súčasná manželka by mala nahrádzať jeho matku. Problém vidí v tom, že I. nemusí u matky robiť nič, u neho má určité povinnosti. Nepáči sa mu, že sa cez I. riešia problémy dospelých. Až v súvislosti so správou procesného opatrovníka z júna, kedy robil pohovor s maloletým, dozvedel, že maloletý už nechce striedavú starostlivosť. Odvtedy sa s maloletým o tom tiež rozprával, občas mu cez telefón povedal, že nechce byť u nás, pretože nemá rád S.. Samozrejme, keby tu niečo bolo vážne, prečo by pre neho nebolo vhodné, ani dobré, ani prijateľné, aby bol v našej domácnosti, tak ja by ho do toho nenútil, ale nič také v danom prípade nevidí.

20. Právna zástupkyňa otca k výpovedi otca doplnila, že je potrebné, aby súd bol informovaný o tom, že podľa rozsudku mal byť I. od nedele u otca, ale zostal u mamy. Otec sa to dozvedel v podstate až na poslednú chvíľu, kedy mu I. povedal, že nechce u neho byť a potom spolu ešte večer volali. V telefonáte sa I. vyjadroval mierne arogantne až výsmešne na adresu otcovej manželky. Vyplývalo z toho, že nechce ísť k otcovi, pretože nemá rád jeho manželku. Považujem to za dôležité, pretože počas trvania striedavej osobnej starostlivosti sa takéto situácie stali len dve a to pred týmto pojednávaním a v júni, kedy v oboch prípadoch bol I. bezprostredne predtým na výlete, z čoho sa domnievajú, že matka maloletého na výpovede (pred procesným opatrovníkom a pred odvolacím súdom) pripravila.

21. Maloletý I. na odvolacom pojednávaní (bez prítomnosti rodičov a ich právnych zástupcov, za účasti procesného opatrovníka) uviedol, že vie prečo je na pojednávaní, rozprával sa trochu o tom s mamou, aj ocino sa s ním rozprával. Pred pojednávaním sa rodičia s ním o tom nerozprávali, len mu povedali, aby nemal stres. U maminy s nimi býva D., teraz má brigádu, mamina je doma má homeoffice. U ocina je K. a mladší brat B.. D. tam nechodí a V. odišiel do školy a chodí akurát na víkendy. Teraz sa stalo, že nebol, mal celý víkend brigádu. K mamine má dobrý vzťah, pomáha jej, vyberá sušičku, umývačku, občas kôš. Aj u ocina pomáha, s B. sa hrá, niekedy ho to baví, niekedy s ním musí pomôcť. Berie to tak, že sa s ním hrá, aby pomohol, nie že sa chcel s ním hrať, niekedy dve hodiny. Občas mu to vadí, niekedy nie. B. keď nespí, chodí za ním. S K. nemá dobrý vzťah, nemá ju veľmi rád, podľa neho rieši nepodstatné veci, napríklad, že v nedeľu nemá hotovú domácu úlohu, ktorú mám mať čo ja viem na štvrtok a ja som si ju chcel robiť s tatom. Keď idú na výlet, tak ide on, tata, B., keď tam bol ešte V., tak V.. Keď idú na plaváreň, tak ide aj so D.. K. nechodí, neviem čo robí, asi je na telke alebo niečo. K. mu niekedy pomáhala s úlohami, ale teraz mu veľmi nepomáha. S iným mu nepomáhala. Rozprávať sa rozprávajú, o škole, alebo čo chce na jedenie, o iných veciach nie veľmi. Spýta sa ako bolo na džude, nebola sa na neho nikdy pozrieť. V. teraz odišiel do školy, tak s ním sa vidí iba cez víkendy a D. má teraz brigádu, nie je veľmi doma. S V. a so D. má v pohode vzťah. Teraz je v striedavke, to znamená, že týždeň je u mamy a týždeň u tatu. Nepáči sa mu to. Vadí mu nosiť si veci ku tatovi, ku mame, lebo teraz má viac učebníc. Vadí mu aj tá K.. Nemajú taký dobrý vzťah. S mamou má lepší vzťah. S mamou sa hrá také jednoduché hry, také ktoré pochopí. K. sa s ním nehraje, keď sa hrajú, tak iba on, tata, V. tam ešte bol. S ocinom sa teraz veľmi nehraje. S ocinom je to fajn. Nič mu na ňom nevadí. Vadí mu len K.. Keď je u ocina vstáva skoro ráno o 5.50 hod, lebo ide na 6.50 hod. na autobus, urobí si raňajky a desiatu. Zvláda to, ale nebaví ho to, chcel by, aby mu to radšej niekto iný nachystal, aspoň by mohol dlhšie spať. U mamy má všetko nachystané a u otca sa chystá sám. U maminy a ocina sa striedal po týždňoch. Minulý rok ho napadlo, že už takto nechce, trochu k tomu prispel B.. Keď chodil k ocinovi, vždy tam K. bola, ale teraz má B., viac sa jemu venuje, to mi nevadí, ale keď sa s ním hrávam, to mi tak trochu vadí. Z menu začal chcieť, keď V. odišiel. Aj keď V. nie je u maminy, ale je tam zase aspoň D.. Chýba mi ich prítomnosť. Keď nie je u ocina D., ani V. cíti sa tak smutne. Ocinovi to nepovedal, nevie prečo. Mamine to povedal, nevie teraz čo mu mamina povedala. Aby nebol smutný predstavuje si to tak, že nechce striedavku, stojí si za tým na 90 - 95%. Keby bol už len u maminy, stretávanie s otcom si predstavuje tak, ako to má D., čo znamená, že keď bude mať čas a aj tato, že sa spolu dohodnú. Volat' môže on, aj tata, ako bude čas, minimálne jedenkrát do týždňa. Cez víkendy by sa tiež stretávali, možno niekedy aj spať, no nemá to za potreby kvôli K.. S ocinom je rád, vadí mu K.. S ocinom sa v nedeľu rozprávali, či by nechcel ísť k nemu, inak nie. Povedal mi, že pôjdem na súd, že to poviem, nech si to premyslím, čo poviem a tak. Mamina sa ma pýtala ako to chcem. Povedal som jej, že chcem byť u nej, pretože mi vadí K., pretože sa so mnou nezahrá nijakú hru. Aj keby sa mu K. viac venovala, rozhodnutie nezmení. Maminka K. nemá

rada a chalani nevie ako, D. ju nemusí, lebo sa s ňou vkuse hádal, V. v pohode. Mamina nevie prečo ju nemusí. Keď je u ocina, najviac času trávi s tatom a s B.. Po škole prídem domov, buď B. spí alebo sa uspáva. Potom sa vybalí, robí si domáce úlohy, keď má niečo, zahrá sa. Urobí umývačku a kôš, potom je s B. asi také dve hodinky a potom idem dole s ním, potom B. ide papať alebo niečo. Cez víkendy s tatom trávim viac času. Keď sa hrám s B., K. je asi na telke, ale nevie presne, on je s B. hore, K. je dole a počuje telku, tak si myslím, že je na telke, ale nevie to iste. Keď bol menší a mal zle diktát, tak ho musel prepisovať dovtedy, kým ho nemal dobre, toto vnímal za zlé správanie sa zo strany K.. S maminou tak neprepisuje a keď sa to stalo s K. ešte sa nevedelo, že má s písaním problémy. S K. sa teraz veľmi nerozprávajú, jediné to čo chce jesť, alebo ako bolo v škole, na tréningu, a takéto, možno asi 10 minút a potom už nič také. Zdôraznil, že by chcel zostať u mamy.

22. Otec k výpovedi maloletého uviedol, že osobne neviem, že by mal mať I. problém s K., u nich sa vždy všetko rieši, o všetkom komunikujú. Chápe, že maloletý K. nemusí po tej stránke čo vo výpovedi uviedol, ale zaujímavé je, že keď sa naposledy lúčili, tak ju objal. I napriek jednoznačnému stanovisku maloletého zotrvať naďalej už len v starostlivosti matky a s ním sa stretávať, trvá naďalej na striedavej starostlivosti ako bola doteraz, pretože si myslím, že keď je vôľa, všetky problémy sa dajú vyriešiť.

23. Matka k výpovedi maloletého uviedla, že všetky spoločné deti nemajú radi manželku otca, je to fakt, len otec to nechce rešpektovať. To, že sa I. vzoprel teraz a nešiel otcovi, nie je prvýkrát.

24. Dňa 9.10.2020 boli odvolaciemu súdu doručené vyjadrenia starších súrodencov maloletého I., V. a D., obe zo dňa 5.10.2020. Podľa D. maloletý začal robiť scény, keď mal ísť k otcovi a po telefonáte s otcom chytil úplne bezdôvodný hysterický záchvat. Mama stála pri ňom a tvárila sa, že nič. Podľa neho I. hovoril otcovi presne to, čo mu mama predtým hovorila a nejakým spôsobom vsugerovala do hlavy. T. prakticky nič u mamy nerobí. Keby ho otec netlačil na nejaké krúžky, tak by na nič nechodil, lebo podľa mamy sa to nedá stíhať a pod. Maloletý I. podľa neho len kalkuluje, že u koho si môže robiť čo chce, a to je u mamy. Podľa V. maloletý I. je v domácnosti otca viac zapojený do domácich prác ako v domácnosti matky. U mamy sa môže hrať na ps4 alebo pozerať seriály koľko chce, mama ho nekontroluje, nemá stanovený časový limit. Už dlhšiu dobu vníma, že I. sa zmenil, napr. keď musí robiť veci, ktoré sa mu nechcú ako je napríklad upratovanie tak sa urazí a všetko má na háku. Po nejakom čase sa ukludní a funguje ďalej normálne. Veľmi ťažko sa s ním riešia veci, keď nie je ako chce on. U otca sa to rieši tak, že otec zakročí a nedovolí I. v tomto správaní a u matky zakročí on, ale to nepomáha, iba sa zbytočne vytočí a nič sa nevyrieši. Bývanie u jedného a druhého nie je také zlé. Majú uspokojené svoje potreby. Neregistruje, že by I. nemal rád K., keby ju nemal rád, tak by to už riešili dávno a nedozvedali by sa to zo súdu. Za to, že matka nemá rada K. a dáva to najavo, tak sa to prenáša na I., ktorý potom nevie čo si má myslieť a je zmätený. Vníma to tak, že I. sa bojí povedať buď jednému alebo druhému ako sa cíti.

25. Matka na odvolacom pojednávaní tiež uviedla, že trvá na sume výživného 600,- Eur mesačne pre I. Naďalej trvá na zverení I. do svojej osobnej starostlivosti a určení výživné od otca vo výške 600,- Eur mesačne. Zároveň navrhuje rozhodnúť o neobmedzenom styku maloletého I. s otcom. Pokiaľ ide o sviatky a prázdniny, uvítala by som, aby to bolo tak, ako to bolo doteraz, čo korešponduje aj s jej návrhom. Od posledného pojednávania, čo je tri týždne je I. už len u nej, k otcovi nechodí. Počas tohto obdobia je podľa nej viacej uvoľnený, bez napätia. S otcom sa maloletý I. ale stretáva. Stretáva sa podľa toho, ako sa oni vzájomne dohodnú. I. jej potom už len oznámi, že sa dohodol s tatinom s tým, že ho po škole vyzdvihne a pôjdu napríklad spolu na plaváreň. Viem, že boli jednu sobotu na motokárach, jedenkrát išli spolu na plaváreň, prišiel domov okolo šiestej. Tiež potom následný víkend bol dohodnutý, že pôjde k otcovi aj tam prespí, ale celý týždeň bol I. nachladnutý, preto sa s otcom nestretol, čo mu aj sám odôvodnil. Tiež sa dozvedel, že ten víkend u otca nebude V.. Denný režim I. je taký, že cez deň chodí do školy, ona je doma na homeoffice. Po škole chodí domov a dvakrát do týždňa má krúžok džuda, v pondelok a vo štvrtok od pol piatej do pol šiestej. Škola mu končí medzi pol druhou a pol treťou, závisí to od toho, či má šesť alebo sedem hodín. Bývajú v trojizbovom byte, jedna izba je detská, ktorá je prispôbena pre všetky tri deti. I. spáva buď s ňou v spálni alebo podľa nálady u chlapcov, je to tam prispôbena. Cez týždeň býva doma len D. a I.. V. chodí na víkendy. D. sa sporadicky stretáva s otcom, ale mimo domácnosti otca. D. nechodí do domácnosti otca, pretože jeho manželka D. zakázala vstup do domu. Čo sa týka V., teraz piatky a soboty brigáduje, takže on sa vždycky rozhoduje aktuálne, ako mu to je kedy bližšie, takže niekedy je cez víkend doma, niekedy je cez víkend u otca, ale nejde o úplne pravidelné striedanie. Je to o dohode medzi V. a otcom. Nedeľu, ktorú má voľnú, buď strávi so mnou, alebo s otcom. V zamestnaní dosahuje mesačný čistý príjem okolo 1.200,- Eur. Pokiaľ ide o jej

výdavky tieto súdu konkretizovala písomne, rovnako ako výdavky maloletého, ktorému ona platí 26,- Eur mesačne poisťku, 45,- Eur mesačne oblečenie a ostatné výdavky, 50,- Eur ročne na zachovanie pupočníkovej krvi, električku 12,- Eur mesačne. Ďalšie výdavky maloletého predstavujú zdravotnú starostlivosť v Procare, ktorý mesačný výdavok hradí otec, otec mu hradí aj krúžok džuda 25,- Eur mesačne. Maloletý I. má aj tablet a telefón, ktorý zdedil po starších súrodencoch. Pokiaľ ide o telefón, kredit mu dobíja otec. Pravidelné mesačné výdavky I. v súvislosti so školou sú od septembra stravné, ktoré predstavuje 30,- Eur až 40,- Eur mesačne, na začiatku školského roku zaplatila poplatky do školy, ktoré predstavovali zhruba sumu do 30,- Eur. Išlo o jednorazový poplatok, patria tam učebnice, poistenie atď. Na maloletého ale stúpnu náklady na jeho oblečenie, ktoré súdu neprezentovala, pretože začal chodiť do štátnej školy, kde sa nenosí uniforma. Ďalšie výdavky budú spojené so sústredením, ktorého cena je 90,- Eur. Nemá žiadne úspory, vlastní auto strednej triedy a vlastným trojizbovým byt v novostavbe v K.. Starším súrodencom I. zabezpečujem domácnosť, bývanie a stravovanie v čase, keď sú u nej, inak im dáva každému vreckové po 20,- Eur mesačne, D. platí električku 20,- až 30,- Eur mesačne, V. ju platí otec, obaja brigádujú. Iným spôsobom si voči ním vyživovaciu povinnosť neplní. Podľa jej vedomostí otec posielal na účet 400,- Eur mesačne D., z ktorej sumy jej D. dáva 180,- Eur, V. otec posielal 200,- Eur mesačne, z čoho jej V. dával 170,- Eur, od septembra, keďže cez týždeň býva v škole, jej nedáva už žiadnu sumu. Na jeseň v roku 2018 predala rodinný dom v Y. G., okres Dunajská Streda, ktorý mal hodnotu 160.000,- Eur a kúpila si trojizbový byt v J. s garážou približne za 180.000,- Eur.

26. Otec na odvolacom pojednávaní uviedol, že I. vysvetlil, že nebude na neho tlačiť, že ho majú radi a boli by radi, aby trávil čas s nimi. Prvé dohodnuté stretnutie sa neuskutočnilo, pretože spadol na floorbale a má rozbité koleno, druhé stretnutie sa tiež neuskutočnilo, pretože bol s mamou na zmrzline, následne boli spolu na pol dňa na motokárach, išiel aj k nim a normálne sa bavil s B., aj s manželkou, manželka mu sama povedala, že všetko je v pohode, že môže k nám prísť kedykoľvek bude chcieť. Mal emócie, keď sa stretol s B.. Jednoducho hrali sa spolu a videl, že to bolo v pohode. Potom sa dohodli a po škole išli do večera na plaváreň, všetko bolo super, aj si prišiel k nim, cez víkend už ale neprišiel, že bol chorý, ale s mamou išiel na zmrzlinu. Potom si to ale vydiskutovali a všetko bolo v poriadku. ďalšiu sobotu zase neprišiel, i keď boli dohodnutý, povedal mu, že má toho veľa. Pokiaľ ide o jeho režim, má možnosť tiež robiť homeoffice, funguje tak, že môže robiť aj z domu, ale keď je potrebné, tak sa musím ísť do práce. Zvyčajne medzi 9.00 hod. a 16.00 hod. niečo robí, ale prispôsobuje si to podľa detí. Keď je potrebné je doma a je k dispozícii deťom a potom si prácu dorobí večer. Prioritne žiada, aby bola zachovaná striedavá starostlivosť s tým, že pokiaľ by aj došlo k rozhodnutiu inému, určite si nemyslí, že by to malo byť ponechané jeho stretávanie s I. len na jeho rozhodnutí práve preto, že to funguje tak, ako súdu popísal, čo podľa neho nie je dobré. Určite by tomu dal nejakú pravidelnosť. Najlepšie by mu vyhovovalo, aby bol s I. od stredy do nedele, aby bol stále u nich a to buď párnny alebo nepárnny týždeň. Pokiaľ by sa mal s I. stretávať v určitý deň v týždni, nemá s tým absolútne žiaden problém, vie si to dopredu zariadiť. D. nechodí do ich domácnosti, v priebehu konania to už prezentoval. S manželkou mali vzájomnú krivdu, akceptuje to, ponechal to na voľný priebeh, ale D. vie, že môže prísť. Keď príde za ním, sú spolu na dvore, ale sa s manželkou sa nestretne. Manželka očakáva, že D. príde za ňou prvý. Priemerný čistý mesačný príjem dosahuje okolo 2.030,- Eur mesačne. Odkazuje na svoje pravidelné mesačné výdavky, ktoré zhrnul v listinnom doklade, ktorý predložil súdu. Jeho súhrnné výdavky predstavujú výdavky na bývanie, auto, domácnosť, výživné na deti, ich školu, všetko v sume 3.230,51 Eur mesačne. Manželka dostáva materskú 394,95 Eur a celkový príjem rodiny je tak 2.428,40 Eur. Rozdiel 802,11 Eur mesačne vykrýva zo svojich úspor, ako aj z úspor manželky. Manželka pracovala v G. banke ako analytička, jej príjem bol okolo 1.200,- Eur mesačne, robila na trojštvrťinový úväzok. Manželka predala byt, 30.000,- Eur z predaja bytu sa dalo do spoločného rodinného domu, zvyšok sa vyplácala nejaká hypotéka, a niečo jej ešte zostalo, teraz má 3.000,- alebo 4.000,- Eur na účte. Jeho úspory predstavovali odstupné 45.000,- Eur z roku 2016, na školu chlapcov má odložených 2.000,- Eur, a zostane mu ešte do 5.000,- Eur, čo mu bude stačiť ešte zhruba na štyri mesiace. Manželka má ísť v marci do práce. Nevlastní žiadne auto, používa auto služobné, manželka tiež nemá auto. Rodinný dom, v ktorom bývajú stavali v roku 2014, mali naň 100% hypotéku. Rezervu má 4.000,- až 6.000,- Eur. Nemá drahé záľuby, peniaze z odstupného jednoducho spotreboval pre deti a pre rodinu. Predtým nemali žiadne úspory, išli od výplaty k výplate. Pracovný pomer vo E. banke skončil dohodou, viedlo ho k tomu celkové postupné vyhorenie, v tejto práci postupoval z jednej pozície na druhú, pracoval a nevedomoval si, že bol na neho vyvíjaný tlak, zhoršil sa mu zdravotný stav, čo ho viedlo až k rozhodnutiu tento pracovný pomer ukončiť. Vo E. banke dosahoval čistý mesačný príjem 4.500,- až 5.000,- Eur. Mali v tej dobe ešte trinásť plat. Následne sa mu už nepodarilo zamestnať na takej istej pozícii, pretože to bolo možné len u nejakej inej banky a tendencia bola znižovať zamestnancov. Bol riaditeľom IT, výkonný človek, pod sebou mal 200 ľudí. Potom som si už

dával pozor a hľadal si prácu síce v odbore, ale aby nemal pod sebou tak veľa zamestnancov, pretože to bolo veľmi náročné, čomu potom ale zodpovedá aj nižší príjem. Vyhorenie sa u neho prejavovalo únavou a zdravotnými problémami, dostal astmu, vyčerpanosť a pod.. Súčasnú zamestnanie je podstatne menej stresujúce, pretože už nemanajúce toľko ľudí.

27. Právny zástupca matky v závere poukázal, že existenciu dohody medzi matkou a otcom, že školné deťom bude platiť on, ktorá dohoda bola deklarovaná so súhlasom matky na pojednávaní súdu v rámci konania o poslednej úprave rodičovských práv a povinností rodičov k deťom čo malo vplyv na výšku určeného výživného v tomto konaní. V rámci záverečnej reči uviedol, že odkazuje na všetky doterajšie prednesy, ako aj na obsah spisu a je názoru, že v danom prípade sú splnené predpoklady na zverenie Jakuba do výlučnej starostlivosti matke a v ostatnom tiež vyhovieť jej návrhu.

28. Právna zástupkyňa otca uviedla, že takáto dohoda síce bola uzatvorená, ale išlo o dohodu a nie o súdne rozhodnutie, čo znamená, že takýto záväzok otcovi nevznikol. Otec i tak podľa tejto dohody aj postupoval do 30.6.2018 a všetky školné výdavky detí dovtedy hradil výlučne sám. V rámci záverečnej reči uviedla, že otcovým najväčším práním by bolo, aby bola zachovaná striedavá osobná starostlivosť o I., avšak ak toto nie je možné navrhuje, aby jeho stretávanie s I. ostalo počas Vianoc, Veľkonočných sviatkov a všetkých ostatných prázdnin, aby zostalo tak, ako doposiaľ a pokiaľ ide o bežný školský rok, tak aby Jakub bol s otcom od stredy po vyučovaní do nedele 18.00 hod. každý párny týždeň v kalendárnom mesiaci. Čo sa týka výživného, otec má za to, že dostatočne preukázal všetky svoje príjmy, všetky svoje výdavky. Dostatočne preukázal to, že hradí deťom všetky potrebné náklady ako aj voľnočasové aktivity, dovolenky, otec na deťoch nešetrí. Tak, ako doposiaľ bola zo strany otca zabezpečovaná alebo teda plnená vyživovacia povinnosť k I., takáto sa ukázala aj zo všetkých listín ako dostačujúca, preto otec je za to, aby suma výživného na I. zostala ako doposiaľ v sume 150,- Eur mesačne.

29. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu je posúdiť správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým ponechal maloletého I. v striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v jednotýždňových intervaloch konkretizovaných v napadnutom rozsudku a uložil otcovi povinnosť počnúc dňom 1.1.2018 platiť na výživu mal. I. sumu 150,- Eur mesačne, s tým že dlh otca na zročnom výživnom za obdobie od 1.1.2018 do 30.11.2019 nevznikol.

30. Základ odvolacej argumentácie matky bol založený na namietaní odignorovania súdom prvej inštancie právneho názoru odvolacieho súdu vypočúť maloletého I. a zisťovať majetkové pomery rodičov a tým necítenia sa byť týmto názorom viazaný, hoci uznesenie odvolacieho súdu obsahovalo presný návod ako má prvoinštančný súd postupovať. Súd prvej inštancie tak rozhodol bez toho, aby zistil skutočný stav vecí.

31. Ak odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a vráti vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je jeho povinnosťou v odôvodnení zrušujúceho rozhodnutia inštruovať súd prvej inštancie, ako má po zrušení veci postupovať. Danú zákonnú povinnosť si odvolací súd v zákonných limitoch plnil v zrušujúcom uznesení č. k. 25CoP/91/2018-210 zo dňa 26.3.2019 jasným formulovaním, aké procesné úkony má súd prvej inštancie vykonať na odstránenie procesných väd, ktoré boli dôvodom pre zrušenie rozhodnutia, medzi ktorými mal byť aj opätovný výsluch maloletého I., ktorý nebol na pojednávaní dňa 13.11.2017 vypočutý podrobne, dôkladne, pričom vzhľadom na svoj vek je schopný vyjadriť svoje pránia a požiadavky. Zároveň bolo súdu prvej inštancie odporúčané, že podľa okolností daného prípadu sa javí za vhodné a účelné prípadne prizvať i odborníka (psychológa), aby sa hodnoverne zistila skutočná vôľa maloletého. Odvolací súd zdôraznil i to, že súd je povinný v danom konaní zistiť skutočný stav vecí, keď pri jeho zisťovaní nie je obmedzený zákonnou ani sudcovskou koncentráciou. Súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu vecí. Zároveň bol prvoinštančnému súdu daný návod aké rozhodujúce skutočnosti sú potrebné na zistenie pomerov na strane oboch rodičov a maloletého a to cez ich dôsledné vypočutie zamerané aj na zistenie potenciálnych zárobkových schopností a možností rodičov, ich životnej úrovne, vedenia a stavu ich domácností a následné.

32. Vychádzajúc z obsahu spisu v korešpondencii s odôvodnením napadnutého rozsudku je odvolací súd zhodného názoru s odvolateľkou, že prvoinštančný súd sa pokynmi odvolacieho súdu neriadil. Po vrátení veci na ďalšie konanie prvoinštančný súd nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru

psychológia, odvetvie klinická psychológia detí bez predchádzajúceho dôkladného vypočutia aspoň rodičov maloletého, od ktorého dokazovania napokon upustil výlučne z dôvodu, že matka nezložila preddavok na predmetné dokazovanie, pričom bol v zrušujúcom uznesení odvolacím súdom usmernený na povinné rešpektovanie § 34 a § 36 CMP, podľa ktorých pri zisťovaní skutočného stavu vecí nie je obmedzený zákonnou ani sudcovskou koncentráciou a je povinný i sám vykonať dôkazy ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu vecí. Predovšetkým ale nevypočul maloletého I., pričom tak mohol spraviť i za účasti, resp. prostredníctvom psychológa, ako bol inštruovaný odvolacím súdom. Súd prvej inštancie nepristúpil ani k dôslednému výsluchu rodičov na zistenie rozhodných skutočností, matku dokonca nevypočul vôbec. Takýto rozsiahli odklon od inštruovaného postupu odvolacím súdom v jeho zrušujúcom rozhodnutí súd prvej inštancie zdôvodnil tým, že: „Vzhľadom k tomu, že matka už v predchádzajúcom priebehu konania neakceptovala pohovor detí s procesným opatrovníkom, ani výpoveď detí pred súdom, nariadil súd dokazovanie znalcom pedopsychológom k otázke zistenia skutočnej vôle detí a ich záujmu. Matka v určenej lehote nezaplatila preddavok na znalečné, a keďže súd nemá k dispozícii na tieto účely štátne prostriedky, od znaleckého dokazovania musel ustúpiť. Tu súd poukazuje na to, že matka mala navyše dostatok časového priestoru na to, aby predložila vlastný dôkaz - správu o pohovore s deťmi od psychológa (nemusí byť znalec), alebo aj ňou zadaný znalecký posudok. V ďalšom konaní bola pritom absolútne nečinná.“, ktoré odôvodnenie odvolací súd považuje za rozporné so zákonom, vzhľadom na zákonnú povinnosť súdu ex offo zisťovať skutočný stav vecí.

33. Nakoľko sa súd prvej inštancie aj v predmetnom už druhom rozhodnutí, resp. konaní, ktoré jeho vydaniu predchádzalo dopustil opäť takých procesných pochybení, ktoré by inak skutočne boli dôvodom na zrušenie aj v poradí tohto druhého rozhodnutia (ktoré zrušenie navrhovala i samotná odvolateľka), dané pochybenia ale boli odstránené a napravené v predmetnom odvolacom konaní opätovným zopakovaním a doplnením dokazovania na nariadených odvolacích pojednávaniach s odkazom na § 390 CSP, za účelom zrýchlenia daného konania týkajúceho sa maloletého dieťaťa.

34. Matka v odvolaní namietala nerozhodnutie o jej návrhu na zmenu miestnej príslušnosti konajúceho súdu na Okresný súd Bratislava IV, nakoľko sa jej presťahovaním spolu s deťmi do Bratislavy podstatným spôsobom zmenili podmienky na určenie miestnej príslušnosti konajúceho súdu. I keď uvedená námietka má opodstatnenie, pretože súd prvej inštancie mal o tomto návrhu procesne rozhodnúť, nejde však o takú vadu, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, pretože vzhľadom na štádium rozpojdnávania vecí v čase podania predmetného návrhu na prenesenie príslušnosti by to nebolo v záujme maloletého z pohľadu rýchlosti rozhodnutia, ktorý záujem musí byť pri rozhodovaní prvoradý (pozri § 112 ods. 2 CMP).

Úprava osobnej starostlivosti o maloletého I. a úprava styku:

35. V čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa.

36. V čl. 24 Charty základných práv Európskej únie ods. 2 je zakotvené, že pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa. Podľa ods. 3 každé dieťa má právo na pravidelné udržiavanie osobných vzťahov a priamych stykov s obidvoma svojimi rodičmi, ak to nie je v rozpore s jeho záujmom.

37. V zmysle čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

38. Podľa čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

39. Podľa čl. 12 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečujú dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo tieto názory slobodne vyjadrovať vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom sa názorom dieťaťa musí venovať patričná pozornosť zodpovedajúca jeho veku a úrovni.

40. Podľa čl. 12 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa za tým účelom sa dieťaťu poskytuje najmä možnosť, aby sa vypočulo v každom súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho dotýka, a to buď priamo, alebo prostredníctvom zástupcu alebo príslušného orgánu, pričom spôsob vypočutia musí byť v súlade s procedurálnymi pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva.

41. Prijatím Dohovoru o právach dieťaťa sa jednotlivé štáty zaviazali, že ich činnosť bude v súlade s najlepším záujmom dieťaťa a ostatnými článkami Dohovoru. Deti, na rozdiel od dospelých, nemajú možnosť za svoje práva bojovať, svoje práva uplatňovať a vyžadovať žiadnym legitímnym spôsobom, preto deti potrebujú ochranu a špeciálnu starostlivosť, akú dospelí nepotrebujú. V zmysle citovaných článkov Dohovoru aj maloleté dieťa má právo povedať svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú a jeho názor musí byť braný vážne.

42. V zmysle čl. 5 Zákona o rodine záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

43. Podľa § 24 ods. 4 Zákona o rodine súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvoma rodičmi.

44. V zmysle § 25 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 Zákona o rodine rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode. (ods. 1) Ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť. (ods. 2) Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom, alebo ho zakáže. (ods. 3) Ak jeden z rodičov opakovane bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi styk s maloletým dieťaťom upravený súdom, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o osobnej starostlivosti. (ods. 4) Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia odsekov 1 až 4 sa použijú primerane. (ods.5)

45. Základným zmyslom osobnej starostlivosti každého rodiča musí byť záujem dieťaťa, ktorý je prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, vrátane tej, ktorá je uskutočňovaná súdmi alebo inými orgánmi. Ustanovenie § 24 ods. 4 Zákona o rodine ukladá súdu, aby pri rozhodovaní o zverení dieťaťa do výchovy rodičov sledoval predovšetkým jeho záujem s ohľadom na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a tiež schopnosť rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom, pritom dbať, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov. Zverenie dieťaťa do výlučnej starostlivosti jedného z rodičov nesmie byť výrazom ústupku vzájomnej rivalite rodičov, ktorá sleduje boj o dieťa (nález Ústavného súdu Českej republiky z 23. februára 2010 sp. zn. III ÚS 1206/09).

46. Záujmom dieťaťa nepochybne je, aby bolo predovšetkým v starostlivosti obidvoch rodičov, a ak to nie je možné, potom toho z rodičov, ktorý má k tomu lepšie predpoklady, okrem iného uznáva rolu a dôležitosť druhého rodiča v živote dieťaťa a je presvedčený, že aj ten druhý je dobrým rodičom. Nemožno vylúčiť, že práve medzi rodičmi, ktorí nie celkom dobre komunikujú, je striedavá starostlivosť podnetom a motiváciou k tomu, aby sa snažili čo najviac kooperovať. Striedavá starostlivosť núti

rodiča, ktorý nebol tejto forme naklonený a na ktorého strane chýba ochota ku komunikácii, aby svoje správanie zmenil. Inak sa môže stať, že skutočne dôjde ku zmene výchovy a zvereniu dieťaťa do výchovného prostredia druhého rodiča. Na psychiku dieťaťa veľmi pôsobí nekomunikatívnosť rodičov pri jeho odovzdávaní. Jedná sa o výrazne nežiaduci jav pre osobnostný vývoj aj duševné zdravie maloletého. Je preto treba v záujme dieťaťa tento negatívny stav zmeniť. Pokiaľ zlyhanie v podobe nedostatku vzájomnej kvalifikovanej komunikácie nie sú rodičia schopní napraviť sami, je treba v záujme dieťaťa autoritatívny zásah štátnej moci. Akokoľvek striedavá osobná starostlivosť predpokladá zo strany rodičov predovšetkým toleranciu, spoločnú vôľu a schopnosť spolu komunikovať a spolupracovať (a najmä nezapájať dieťa do svojich vzájomných problémov), nesmie súd na spôsob tejto výchovy rezignovať už vtedy, keď jeden z rodičov s týmto spôsobom výchovy pro forma nesúhlasí. Ak je takýto nesúhlas len obštrukčný, ničím neodôvodnený, resp. nemá vo vzťahu k výchove dieťaťa relevanciu, nemôže o neho súd oprieť svoje rozhodnutie. (nález Ústavného súdu Českej republiky z 2. novembra 2010, sp. zn. I. ÚS 2661/10)

47. Vychádzajúc z uvedených východísk z českého právneho prostredia (vyznačujúce sa takmer identickým konceptom postupu pri rozhodovaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých) pri posudzovaní obsahu pojmu záujem dieťaťa, používaného zákonom o rodine, je potrebné vychádzať aj z Dohovoru o právach dieťaťa, lebo v Slovenskej republike sú vyhlásené medzinárodné zmluvy, ku ktorých ratifikácii dal Parlament SR súhlas, a ktorými je Slovenská republika viazaná, súčasťou právneho poriadku. Osobitné postavenie medzi nimi majú medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách (čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky), ktoré tvoria súčasť slovenského ústavného poriadku so všetkými dôsledkami z toho plynúcimi. Do kategórie týchto zmlúv bezpochyby patrí tiež Dohovor o právach dieťaťa. Najlepší záujem dieťaťa v procesnom význame zahŕňa rozhodovaciu činnosť súdu, ktorá v konkurencii často protichodných záujmov účastníkov konania zvažuje a prednostne priznáva význam zistenému záujmu dieťaťa s cieľom dosiahnuť pre dieťa stabilné a dlhodobé riešenie. Takto požadované usporiadanie vzťahov je možné nastoliť iba záväzným rozhodnutím orgánu štátnej moci, ktorý je oprávnený autoritatívne rozhodovať o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach. Posudzovanie najlepšieho záujmu dieťaťa v predmetnom konaní nie je čiastkovou zložkou rozhodovacej činnosti súdu, ale jej podstatou. Sám Dohovor o právach dieťaťa zásadu najlepšieho záujmu dieťaťa (best interests of the child) nedefinuje. Najlepší záujem dieťaťa plní funkciu vyvažovania (merania) v kolíziách medzi konkrétnymi ľudskými právami, sprostredkováva riešenie konfliktov medzi takými subjektívnymi právami a to prirodzene vrátane práv dieťaťa. Rozhodovanie tretích osôb o najlepších záujmoch dieťaťa vychádza z uspokojenia základných potrieb dieťaťa (výživa, bývanie, zdravie), jeho rozvoja, názorov a prání dieťaťa, totožnosti dieťaťa, citového spojenia, jeho zdravia, bezpečia, ochrany, zaopatrenia, starostlivosti, súdržnosti rodiny, trvalosti domova, väzieb dieťaťa na kamarátov, zo školských vzťahov, rizík náhradnej starostlivosti, kultúrneho pozadia či náboženskej viery. Samotné rozhodnutie potom musí sledovať cieľ stabilného a nie prechodného riešenia, ktoré sleduje skutočne dlhodobé záujmy dieťaťa.

48. Ak je potom záujem dieťaťa jedným z popredných hľadísk, ktoré hľadisko súd musí skúmať a zohľadniť i v danej právnej veci, je z hľadiska odvolaním vymedzeného základného dôvodu - potreba rešpektovania prania maloletého I. zistiteľného jedine jeho riadnym výsluchom, ku ktorému pristúpil odvolací súd, určujúce, či za daných okolností prípadu, ktorými sa odvolací súd bude ďalej zaoberať, je potrebné do súčasných rodinných vzťahov maloletého zasiahnuť a zohľadniť okrem jeho výpovede pred súdom i výsledky ostatného dokazovania v komplexe, ktoré dokazovanie bolo vykonané práve za účelom zisťovania najlepšieho záujmu maloletého I..

49. Vychádzajúc z obsahu spisu, ako aj z výpovedí oboch rodičov, títo sa na striedavej starostlivosti dohodli už pred rozvodom ich manželstva a bola premietnutá do rozhodnutia súdu o rozvode ich manželstva a úprave rodičovských práv a povinností voči maloletým deťom pochádzajúcim z manželstva na čas po rozvode zo dňa 19.8.2011, ktorá sa v prípade všetkých detí (aj tých medzičasom už plnoletých) realizovala do roku 2015, kedy v zmysle dohody rodičov ostal najstarší syn D. v osobnej starostlivosti matky, vo vzťahu k V. bola realizovaná do času jeho plnoletosti a v prípade I., už ktorého jediného sa predmetné konanie týka, v podstate do uskutočnenia odvolacieho pojednávania dňa 22.9.2020, na ktorom bol maloletý I. vypočutý, v rámci ktorého výsluchu prezentoval súdu vlastné pranie zotrvať naďalej už len v domácnosti matky a s otcom sa stretávať podľa ich vzájomnej dohody, bez dopredu stanovených pravidiel, čo následne aj začal realizovať a odmietal presun do domácnosti otca na základe doterajšej úpravy.

50. Odvolací súd sa potom prioritne zaoberal práve skúmaním najlepšieho záujmu maloletého I. na matkou navrhovanom zrušení striedavej osobnej starostlivosti o I. oboma rodičmi. Ako už bolo konštatované, maloletý I. sa pred odvolacím súdom jednoznačne vyjadril k zrušeniu striedavej osobnej starostlivosti so želaním zostať naďalej už len vo výlučnej starostlivosti matky a s otcom sa stretávať podľa ich vzájomnej dohody, ktoré prianie podložil dôvodmi, ktoré ho k takémuto rozhodnutiu viedli. I keď je nespochybniteľné, že striedavá starostlivosť zabezpečuje dieťaťu primeraný kontakt s obidvoma rodičmi, prispieva k citovej vyrovnanosti a zdravému psychickému vývoju detí, nič to nemení na tom, že je to práve názor samotného maloletého dieťaťa vyplývajúci z jeho prezentácie pred odvolacím súdom, z ktorého bolo možné vyvodiť jeho prianie, ktoré by malo byť rešpektované. Vzhľadom na vek maloletého I. (11 rokov), jeho verbalizačné schopnosti a celkový spôsob komunikácie v rámci výsluchu na súde navodzujú dostatočnú zrelosť maloletého na vyjadrenie svojich skutočných pocitov a želaní. Maloletý I. vedel dostatočne zdôvodniť svoje rozhodnutie, ktoré výrazne ovplyvňuje skutočnosť jeho citovej naviazanosti na starších súrodencov, s ktorými zdieľal doposiaľ všetky zásadné rodinné situácie (ktorou bezpochyby bol aj rozpad manželstva jeho rodičov, ale predovšetkým vstup otcovej najskôr partnerky, teraz u manželky do rodiny a tiež narodenie nového súrodenca, pochádzajúceho zo súčasného manželstva otca) a keďže v súčasnosti títo súrodenci s ním už u otca nebývajú v rámci striedania (najskôr to bol D., teraz už aj V.), chýba mu v domácnosti otca emocionálny kontakt, ktorý nemôže byť nahradený vzťahom k mladšiemu súrodenkovi a manželke otca, ktorí sú stálymi členmi domácnosti otca, čomu napokon nasvedčuje i samotné tvrdenie otca, že maloletý sa s matkou mojká, chodí za ňou do postele, čo je pre dieťa vo veku maloletého I. ešte stále prirodzená potreba. V domácnosti otca uvedená potreba maloletého nie je naplnená, či už zo strany samotného otca, alebo v primeranej miere aspoň jeho manželkou, ku ktorej emocionálny vzťah absentuje, i keď ju I. rešpektuje. Emocionálnu podporu v domácnosti otca I. donedávna poskytoval predovšetkým starší brat V. a jeho odchodom z domácnosti otca začal I. strádať. Významným pre rozhodnutie v danej veci je aj výrazne odlišné výchovné prostredie matky a otca. Otcove je skôr zamerané na výkon a disciplínu, matkine je viacej emocionálne cítiace a pre I. bohatšie na sociálne vzťahy. Odlišné výchovné prostredia otca a matky napokon vyplývajú aj z vyjadrení starších súrodencov I., ktoré zaslali odvolaciemu súdu. I keď každý z rodičov má nezastupiteľné miesto v živote dieťaťa, ale vzťah matky sa nedá ničím nahradiť a ako to vyplýva aj z výpovede I., kontakt s matkou mu cez týždeň, keď je u otca chýba. Vzhľadom na prirodzené potreby maloletého dieťaťa vo veku I., je aj podľa odvolacieho súdu v súčasnosti vhodnejšie ponechať maloletého už len v osobnej starostlivosti matky a upraviť mu pravidelný kontakt s otcom. Takáto úprava v zásadnom akceptujúca želanie I., podľa odvolacieho súdu môže viesť u maloletého k pocitu, že je rešpektovaný a to aj zo strany otca a práve spoločné trávenie času s otcom v prevažnej miere už len cez voľnočasové aktivity a to spolu aj s novou rodinou otca, keď u otca už maloletý nebude mať toľko školských a iných povinností, môže upevniť ich vzájomný pozitívny vzťah, ktorý je v súčasnosti plne funkčný, maloletý ho opisuje ako dobrý.

51. Z vyjadrení D. a V., ktoré zaslali odvolaciemu súdu (ods. 24 odôvodnenia) predovšetkým vyplývajú ich vzájomné nezrovnalosti s matkou kvôli peniazom, ktoré potrebujú na uspokojovanie predovšetkým svojich školských potrieb, v čom im výrazne pomáha iba otec. Určitá miera vierohodnosti týchto vyjadrení je narušená tým, že pred spísaním vyjadrení boli D. a V. zo strany otca oboznámení so zápisnicou z odvolacieho pojednávania zo dňa 22.9.2020, na ktorom sa zásadne prejednávala otázka osobnej starostlivosti o maloletého I., na ktorom pojednávaní bol vypočutý i samotný I., navyše z vyjadrení vyplýva fakt, že hlavnou finančnou oporou je pre nich práve otec a vzhľadom na pomery matky tak bude i naďalej (t.j. starší súrodenci sú finančne závislí od otca), čo v konečnom dôsledku mohlo modifikovať ich nazeranie na danú vec.

52. Napokon nemôže byť pochýb o tom, že výchova ako taká je založená na ovplyvňovaní, pričom výpoveď maloletého I. pred odvolacím súdom sa javila ako autentická, spontánna a nejavila známky ovplyvňovania ako zo strany matky, tak zo strany otca.

53. Aktuálnemu postoju maloletého I. preto najlepšie zodpovedá práve matkou navrhovaná úprava osobnej starostlivosti, konkrétne zverenie I. do výlučnej osobnej starostlivosti matke, s oprávnením oboch rodičov maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok, ktoré oprávnenia (zastupovanie maloletého a správa jeho majetku) patria do výkonu rodičovských práv a povinností zásadne oboch rodičov, ktoré musí súd obligatórne uviesť vo výroku rozsudku (pozri § 28, § 38 a § 39 Zákona o rodine).

54. I keď maloletý je už dosť veľký na to, aby sa mu styk s otcom organizoval, avšak vzhľadom na jeho aktuálne vývinové obdobie (prvotné dospievanie) a s tým spojená nečakaná zmena nálad, postojov a pod., ktorá je spojená s uvedomovaním si svojej identity, ktorá je u každého jednotlivca špecifická a odlišuje ho od ostatných, je potrebné aby sa I. v tomto období jeho vývoja určili určité hranice a jeho styk s otcom sa súdnym rozhodnutím upravil pre zachovanie jeho pravidelného kontaktu s otcom minimálne na štandardnej úrovni, ktorá sa v prípade potreby a dohody otca s I. môže nad určený rozsah rozšíriť na dobrovoľnej báze, čo aj matka prezentovala, že akceptuje.

55. Vedený už opísanými úvahami tak odvolací súd mal za to, že v prejednávanej veci treba považovať za postačujúci (primeraný konkrétnym okolnostiam prípadu) styk otca s maloletým v rámci každého druhého celého víkendu od piatka 16.30 hod. (škola má I. končiť najneskôr o 14.30, čím bude mať I. i ponechaný časový priestor nachystať sa k otcovi) do nedele 18.00 hod. a v týždni bez úpravy tzv. víkendového styku v stredu a vo štvrtok od 15.30 hod. do 19.30 hod. (tu už len s ponechaním časového priestoru pripraviť sa a uložiť na spánok), vo štvrtok aj preto, aby sa otec mohol aktívne podieľať na športovej záujmovej činnosti maloletého - džudo, v ktorej ho výrazne podporuje a súčasne vychádzajúc i z otcom prezentovanej flexibility pre prípad rozhodnutia o úpravy jeho styku s I.. Odvolací súd upravil preberanie maloletého na styk v mieste jeho bydliska, čo ale nevylučuje i inú dohodu rodičov. Pre prípad prázdnin a sviatkov odvolací súd akceptoval požiadavku matky predostretú v jej návrhu vo veci samej ako aj pred odvolacím súdom, ku ktorej sa pre prípad rozhodovania o úprave styku pripojil aj otec, obaja odvolaciemu súdu potvrdili, že navrhovaná úprava korešponduje s doteraz zaužívanou praxou.

56. Napokon do budúcnosti nie je možné vylúčiť ani možnosť flexibilného upravovania vzťahov medzi rodičmi a maloletým I. aj bez súdneho rozhodnutia, podľa aktuálnych potrieb maloletého, k čomu je ale nevyhnutná pozitívna vzájomná komunikácia rodičov, pre ktorých musí byť prvoradý najlepší záujem ich maloletého dieťaťa (všetkých), ktorý záujem povýšia nad svoj vlastný.

57. Vo vzťahu k predmetnej časti rozhodovania odvolací súd považuje za potrebné adresovať rodičom, že rodičovská vyspelosť, zodpovednosť a empatia vo vzťahu k chápaniu citových potrieb na rovnakej úrovni zaručuje a má viesť k obnoveniu narušených väzieb medzi maloletým dieťaťom a oboma rodičmi. Záujem nielen maloletého dieťaťa, ktorý by mali obaja rodičia sledovať, by naplnilo akékoľvek usporiadane roztrieštených vzťahov v rodine uvedomujúc si, že sú to práve rodičia, ktorí nesú zodpovednosť za výchovu a vývoj maloletého dieťaťa. Akýkoľvek súd nie je schopný takéto usporiadanie vzťahov zabezpečiť a je vhodné pripomenúť, že sú to rodičia (nie súdy, či znalci), ktorí nesú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa (uvedený záver vyplýva aj z uznesenie Ústavného súdu Českej republiky vo veci IV. ÚS 60/04). Aj z ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že v záujme dieťaťa spravidla je, aby bolo v starostlivosti oboch rodičov, kde každý z nich poskytuje dieťaťu láskyplnú starostlivosť a každý svojim dielom prispieva k osobnostnému vývoju dieťaťa. Preto akékoľvek obmedzenie tohto aspektu rodinného života musí byť riadne a starostlivo odôvodnené, teda musí sledovať legitímny cieľ najlepšieho záujmu dieťaťa a byť tomuto cieľu primerané. Základným zmyslom starostlivosti rodičov o dieťa musí byť vždy záujem dieťaťa (čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa). V tomto ohľade všeobecne platí, že súdne konanie má byť vedené a prijaté opatrenia majú byť učené vždy v najlepšom záujme dieťaťa (čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa).

Úprava vyživovacej povinnosti otca k maloletému I.

58. Podľa § 62 ods. 1, 2, 4 a 5 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samy sa živiť (ods. 1). Obaja rodičia pritom prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (ods. 2). Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť (ods. 4). Výživné má pritom prednosť pred inými výdavkami rodičov a pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť (ods. 5).

59. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu

výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

60. Podľa § 217 ods. 2 CSP, ak ide o opakujúce sa dávky alebo splátky, možno uložiť povinnosť i na plnenie dávok alebo splátok, ktoré sa stanú splatnými až v budúcnosti.

61. Z citovaných ustanovení zákona vyplýva, že konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba základne nároky dieťaťa, ale sú dané širšie jednak potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností žiť sa sám, schopností starať sa o seba a podobne. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom oprávneného (ako sú napr. liečebné náklady). Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť. Na strane oprávneného sa tiež skúmajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, existencia a počet iných osôb povinných poskytovať výživu a ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery, počet nimi vyživovaných osôb a výška takéhoto výživného ako i vyživovaciu povinnosť iných povinných voči týmto osobám. Na strane dieťaťa je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať mu výživné a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania vtedy, ak sa preukáže, že to bol rodič, ktorý sa vzdal bez vážneho dôvodu výhodnejšieho zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku.

62. Vychádzajúc z výpovedí matky, komplexne predovšetkým z odvolacieho pojednávania, maloletý I., ktorý má aktuálne jedenásť rokov je zdravý, zvýšené náklady na výživu nemá. Maloletý od septembra navštevuje už štátnu základnú školu (druhý stupeň), kde matka zaplatila jednorazový poplatok zhruba 30,- Eur, stravné v škole predstavuje 30,- až 40,- Eur mesačne, poisťka 26,- Eur mesačne, električka 12,- Eur mesačne, oblečenie a iné jednorazové výdavky zhruba 45,- Eur mesačne, ktorá suma sa ale má navýšiť, pretože maloletý v novej škole už nebude nosiť uniformu, zachovanie pupočníkovej krvi 50,- Eur ročne, poplatok za zdravotnú starostlivosť v Procare, ktorý maloletému hradí otec, ako aj krúžok džuda 25,- Eur mesačne a jednorazové sústredenie, ktoré stojí 90,- Eur a kredit na telefón. Po zverení maloletého do osobnej starostlivosti matke, to bude práve ona, ktorá bude maloletému zabezpečovať bývanie, stravovanie, vedenie domácnosti a zabezpečovať mu potreby na uspokojovanie jeho životných ale aj iných potrieb, ktoré vychádzajúc z ich predbežného odhadu matkou podľa jej písomnej špecifikácii by mali predstavovať sumu 195,- Eur mesačne (služby 35,- Eur mesačne, bývanie 35,- Eur mesačne, strava mimo školy 100,- Eur mesačne, benzín 10,- Eur mesačne, domácnosť 20,- Eur mesačne, vreckové 20,- Eur mesačne, voľný čas 20,- Eur mesačne). Odvolací súd pritom nenadobudol dojem, že by niektorý z vyššie vymenovaných pravidelných mesačných nákladov na maloletého boli nedôvodné alebo zjavne neprimerané, mesačne tak predstavujú sumu cca 350,- Eur.

63. Pokiaľ ide o matku, z dokazovania bolo zistené, že matka býva v J. v 3 izbovom byte v novostavbe v jej osobnom vlastníctve. V roku 2020 dosahuje v zamestnaní priemerný mesačný príjem 1.300,- Eur (potvrdenie o príjme od zamestnávateľa), na maloletého I. poberá rodinné prídavky 24,- Eur mesačne, vlastní osobné motorové vozidlo strednej triedy, svoje mesačné výdavky vyčíslila na sumu 1.400,- Eur, z čoho suma 745,- Eur predstavuje mesačné splátky hypotekárneho úveru, 22,- Eur mesačne poisťka na bývanie, 270,- Eur náklady bývania, náklady v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla (poisťka, benzín, servis a pod.) 80,- Eur mesačne, strava 11,- Eur mesačne, výdavky so zdravotným stavom 20,- Eur mesačne, električka 24,- Eur mesačne, oblečenie, kozmetika, voľný čas 100,- Eur mesačne, domácnosť 25,- Eur mesačne, dovolenky a cestovné poistenie 3,- Eur mesačne. Matka má ešte dve

vyživovacie povinnosti a to k plnoletému D. a V.. Na jeseň v roku 2018 predala rodinný dom v Y. G., okres Dunajská Streda, ktorý mal hodnotu 160.000,- Eur a kúpila si trojizbový byt v J. s garážou približne za 180.000,- Eur. Matka tvrdí, že úspory ani iný majetok väčšej hodnoty nevlastní. Preukázané pomery matky indikujú, že výdavky prevyšujú matkin pravidelný mesačný príjem, ktorý podľa tvrdení vykrývala výživným, ktoré jej platil otec na všetky tri deti, v súčasnosti, keď sú staršie deti už plnoleté, otec si plní vyživovaciu povinnosť k ich rukám, z ktorého výživného od otca od 1.2.2018 v sume 400,- Eur mesačne D. poukazuje matke sumu 180,- Eur a V. zo sumy 200,- Eur výživného od otca nepoukazuje matke už žiadnu sumu, pretože cez týždeň je ubytovaný v škole, otec na maloletého I. platí matke od 1.2.2018 výživné 150,- Eur mesačne. Matka v zamestnaní dosahuje v roku 2020 priemerný mesačný príjem 1.300,- Eur mesačne (potvrdenie o príjme od zamestnávateľa), na maloletého I. poberá rodinné prídavky 24,- Eur mesačne.

64. Čo sa týka pomerov otca maloletého, odvolací súd zistil, že otec je ženatý, s manželkou býva v rodinnom dome, ktorý si postavili v roku 2014 na kľúč, a ktorý financovali v celom rozsahu z hypotekárneho úveru, ktorý splácajú v mesačnej splátke s poisťkou vo výške 1.149,- Eur. Má ďalšiu vyživovaciu povinnosť k plnoletým synom D. a V., ktorú si plní výživným k ich rukám vo výške 400,- a 200,- Eur mesačne a k maloletému synovi B., nar. XX.X.XXXX, ktorý pochádza z jeho súčasného manželstva a je zdravý. Manželka otca je na rodičovskej dovolenke, poberá rodičovský príspevok a rodinné prídavky. Aktuálny priemerný čistý mesačný príjem za rok 2020 dosahuje otec vo výške 2.293,- Eur. Z potvrdenia o zdaniteľných príjmoch fyzickej osoby zo závislej činnosti (t.j. zo zamestnania) za rok 2016 vystaveného vtedajším zamestnávateľom otca spoločnosťou E. banka a.s. (č. l. 357 spisu) vyplýva, že v roku 2016 otec dosahoval v pracovnom pomere s týmto zamestnávateľom priemerný mesačný zárobok 6.710,25 Eur, ktorý pracovný pomer trvajúci od 1.3.2011 otec ukončil dohodou k 15.4.2016 s nárokom na vyplatenie odstupného za šesť kalendárnych mesiacov, ktoré odstupné dosahovalo podľa vyjadrení otca sumu okolo 45.000,- Eur. Od 16.4.2016 bol otec evidovaný ako uchádzač o zamestnanie na príslušnom úrade práce a od uvedeného dátumu mu bola rozhodnutím príslušnej pobočky Sociálnej poisťovne priznaná na šesť mesiacov dávka v nezamestnanosti vo výške 50% denného vymeriavacieho základu 56,41165 Eur. Od novembra 2016 sa otec zamestnal v spoločnosť W. s.r.o, kde pracoval do júla 2018 s priemerným čistým mesačným zárobkom v roku 2016 1.271,- Eur, v roku 2017 1.465,- Eur a v roku 2018 1.308,45 Eur. Od 9.7.2018 sa otec zamestnal v spoločnosti W. D. D. s.r.o., ktorý pracovný pomer trvá, v ktorom zamestnaní otec dosahoval v roku 2018 čistý mesačný zárobok 1.746,96 Eur, v roku 2019 1.919,70 Eur, jeho aktuálny priemerný čistý mesačný príjem za rok 2020 je vo výške 2.293,- Eur. Z prehľadu o príjmoch otca je zrejmé, že od roku 2016 došlo k zjavnému zníženiu jeho príjmov, čo odôvodňoval nevyhnutnosťou zmeniť náročne zamestnanie, v ktorom bol na neho dlhoročne vyvíjaný tlak, mal zodpovednosť za 200 zamestnancov, čo vyvolávalo u neho značný stres, čo sa neskôr prejavilo na výraznom zhoršení jeho zdravotného stavu, t.j. zhoršením až stratou stavu telesnej a duševnej rovnováhy, čo otec preukazoval predloženým lekáorskými správami, z ktorých je zrejmé, že otcovi boli stanovené viaceré diagnózy, pre ktoré musí byť pod pravidelnou lekáorskou kontrolou, k čomu musel prihliadnuť i odvolací súd a objektívne skonštatovať, že nepriaznivý zdravotný stav otca, pre ktorý sa vzdal výhodnejšieho, ale výrazne náročného zamestnania, nie je možné považovať za nedôležitý dôvod pre možnú aplikáciu cit. § 75 ods. 1 Zákona o rodine. Otcom preukázané mesačné výdavky predstavujú 16,48 Eur daň z nehnuteľností, 11,50 Eur smeti, 31,17 Eur vodné a stočné, 50,- Eur plyn, 116,- Eur električka, 33,- Eur UPC, 1.166,91 Eur hypotekárny úver, 19,26 Eur zákonná poisťka auto, 37,36 Eur havarijná poisťka auto, životné poistenie 181,- Eur, 95,75 Eur Procure zdravotná starostlivosť pre rodinu, 450,- Eur domácnosť (otec, B., manželka na materskej dovolenke), 820,- Eur výživné a ostatné na deti od septembra 2020 (D., V., maloletý I.), 202,08 Eur posledná 1 splátka na 6 mesiacov Bilgym. Celkové mesačné výdavky otca predstavujú 3.230,51 Eur, ktoré otec vykrýva z príjmu zo zamestnania vo výške 2.033,45 E, z manželkinej materskej 394,95 Eur a rozdiel 802,40 Eur ešte z posledných úspor, sa z dlhodobého hľadiska vzhľadom rozdiel príjmu rodiny otca a celkových výdavkov jeho rodiny v širšom slova zmysle, t.j. aj vo vzťahu k deťom z prvého manželstva a doby od získania odstupného nejaví ako nevierohodné. Iné príjmy otca než zo zamestnaní v konaní preukázané neboli.

65. Podľa odvolacieho súdu kľúčovým z pohľadu určenia výživného na maloletého I. bol 1. rozdiel v potrebách detí rôzneho veku, 2. vznik ďalšej vyživovacej povinnosti otca s vedomím existencie inej (skoršej) vyživovacej povinnosti (práve k maloletému a jeho starším súrodencov) a 3. zásadná prednosť výživného patriaceho deťom od ich rodičov pred inými výdavkami rodičov (tu potom i vo vzťahu k matke ako osoby tiež povinnej na výživné).

66. Pokiaľ ide o prvú z uvedených okolností, napriek neexistencii dôvodu podceňovať i výšky súm potrebných na uspokojovanie potrieb detí nižšieho veku a tiež dospelých osôb (tu vystupujúcich i v pozícii výživou povinných, ktoré postavenie v prejednávanej veci majú obaja rodičia maloletého a tiež súčasná manželka otca - ako druhého rodiča spoločného dieťaťa s otcom) nemôže byť žiadnej pochybnosti o tom, že výdavky spojené s uspokojovaním potrieb dieťaťa už plnoletého (starší súrodenci maloletého I.) sú podstatne vyššími a zároveň zahŕňajú výrazne širší okruh potrieb, než je tomu u detí relatívne útleho veku (mladší súrodenec I.). Je to tak najmä preto, že u starších detí oproti potrebám detí nižšieho veku nastupuje často celý rad výdavkov, ktoré v skoršom veku neboli vynakladané a to i bez zohľadňovania potrieb špecifických pre konkrétne dieťa (výdavky na jeho koníčky, záľuby, záujmové aktivity, ale aj výdavky spojené s prípadným zhoršeným zdravotným stavom a pod.). Deti nižšieho veku totiž len málokedy majú výdavky (či už zvýšené alebo vôbec) spojené s cestovaním do školy, čo obdobne platí aj u výdavkov na bývanie inde než doma a napokon i vo vzťahu k podstatnej časti výdavkov na stravovanie (vychádzajúc z pravidla, podľa ktorého dieťa nižšieho veku sa spravidla s výnimkou obedov a možno ešte desiat stravuje doma, kým naopak dieťa staršie - či už navštevujúce vysokoškolské štúdium alebo i to stredoškolské s ubytovaním mimo domov prinajmenšom v priebehu tzv. pracovného týždňa býva prakticky celodenne odkázané na iné než domáce stravovanie). Práve preto už v štádiu predbežného uvažovania o miere vyživovacej povinnosti rodiča na každé z jeho viacerých detí treba uvažovať aj o potrebe odlíšenia výšky výživného, ktoré sa má platiť každému dieťaťu rôzneho veku (uplatnením zásady, podľa ktorej výživné patriace staršiemu dieťaťu nikdy nemôže byť rovnaké alebo i nižšie než výživné predstavujúce výdavky vynakladané na dieťa mladšie). To súvisí aj s uvedením si potreby vynakladania rodičom zvýšeného úsilia pri obstarávaní zdrojov uspokojovania vlastných potrieb i potrieb osôb ním vyživovaných úmerne počtu takýchto osôb a miere ich potrieb (čo možno vyjadriť aj tým, že zaťažovanie sa ďalšími vyživovacími povinnosťami by jednak malo rešpektovať potrebu zabezpečenia zo strany rodičov slušného životného štandardu všetkým ich deťom a tiež by nemalo bez akceptovateľného dôvodu zvýhodňovať niektoré dieťa na úkor iného). To znamená, že v danej veci niet pochyb o tom, že výdavky maloletého I. sú oproti jeho starším súrodencom neporovnateľne nižšie, navyše za situácie, kedy jeho súrodenci navštevujú súkromnú školu, v ktorej platia aj školné nie v zanedbateľnej sume, na stravu, oblečenie a na ostatné základné životné potreby musia vynaložiť značne neporovnateľné finančné prostriedky, ale oproti jeho mladšiemu súrodencovi sú zase logicky vyššie. Napokon k otázke súčasnej praktickej odkázanosti manželky otca s vlastnou výživou na manžela a k jej nemožnosti podieľať sa podstatnejšie na výdavkoch spojených s chodom ich spoločnej domácnosti vo všeobecnosti a špecificky i na uspokojovaní potrieb ich spoločného maloletého dieťaťa možno uviesť, že daný aspekt nemal pre rozhodnutie v prejednávanej veci zásadný význam, keď zohľadneniu odkázanosti výživou na manžela bránila práve prednosť výživného patriaceho deťom od ich rodičov pred všetkými ostatnými výdavkami rodičov (vrátane tzv. manželského výživného, ktorému takto patrí až neskoršie poradie).

67. V prejednávanej veci vychádzajúc z komplexného posúdenia všetkých do úvahy prichádzajúcich rozhodujúcich okolností daného prípadu, ktoré boli doteraz opísané, je možné za aktuálne preukázaného stavu potrieb maloletého I. považovať za akceptovateľné výživné práve vo výške 200,- Eur, tu osobitne zohľadňujúc doterajší životný štandard detí, ktorý im poskytoval práve otec, a na ktorý sú jeho deti zvyknuté, i keď v posledných rokoch to bolo vo výraznej miere z úspor, ktoré podľa tvrdení otca mu vydržia zhruba na 4 mesiace, následne bude musieť výdavky zredukovať. Napokon otec akceptoval výživné na maloletého I. pre prípad ponechania striedavej starostlivosti vo výške 150,- Eur mesačne, z čoho je relevantné predpokladať, že ak by bol potom ešte schopný finančne vykryť potreby maloletého i za obdobie vlastnej osobnej starostlivosti o maloletého I. v rozsahu dvoch týždňov v mesiaci, určené výživné 200,- Eur sa nejaví ako nereálne. Napokon zverením maloletého do osobnej starostlivosti len matky, otcovi odpadnú výdavky na uspokojovanie jeho potrieb za obdobie, kedy bol členom jeho domácnosti v rámci doterajšieho výkonu osobnej starostlivosti o maloletého v rozsahu dvoch týždňov v mesiaci. Výdavky I. tak budú vykryté výživným od otca, čiastočne i výživným od matky, s prihladením naďalej i k čiastočne pretrvávajúcej osobnej starostlivosti matky, rodinnými prídavkami. Odvolací súd pri určovaní výšky výživného otcovi zohľadnil aj tú skutočnosť, že otec bude tráviť s maloletým každý druhý víkend od piatkového popoludnia do podvečera nedele, počas ktorého času mu určite bude robiť bohatý program, bolo tak i doteraz, ktorý bude vyžadovať finančné náklady a aj náklady na stravu. Odvolací súd je presvedčený i o tom, že otec i naďalej bude podporovať maloletého v jeho športovej činnosti, čo je veľmi chvályhodné a priaznivé pre zdravý vývoj maloletého. Pokiaľ aj obaja rodičia poukazujú na svoje stabilné mesačné výdavky, z ktorých značnú časť tvorí u oboch splátka hypotekárneho úveru, tu nepustí § 62 ods. 5 Zákona o rodine, podľa ktorého výživné má prednosť pred všetkými inými výdavkami rodiča.

68. Tu sa žiada ešte poznamenať, že matka maloletého I. v spojitosti s odôvodnenými výdavkami maloletého nielen nepreukázala, ale ani netvrdila také odôvodnené potreby a výdavky maloletého, pri ktorých by sa javil opodstatneným záver o potrebe prispievania na úhradu takýchto potrieb len zo strany jedného z jeho rodičov - otca žiadanou sumou 600,- Eur mesačne, či dokonca sumou k tejto požadovanej aspoň približujúcou.

69. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu potom odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti úpravy osobnej starostlivosti o maloletého I., v s ňou spojenej úpravy styku a určenia vyživovacej povinnosti otca k maloletému s použitím § 388 CSP zmenil tak, ako to vyplýva z výrokovkej časti tohto rozsudku.

70. Podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

71. Podľa § 57 CMP, o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

72. V zmysle § 396 ods. 2 CSP ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

73. O trovách predmetného konania (tak prvoinstančného ako aj odvolacích, t.j. i vrátane tohto) bolo rozhodnuté v zmysle cit. § 52, § 57 a § 396 ods. 2 CMP tak, že žiadnemu z účastníkov náhrada trov konania nebola priznaná, keďže odvolací súd nezistil dôvody na aplikáciu § 55 CMP.

74. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).